

NÁVRH NA ÚPRAVU ŠTUDIJNÉHO PROGRAMU

Názov študijného programu: **Archívniectvo, muzeológia a digitalizácia historického dedičstva**

Stupeň štúdia: **I. a II.**

Forma štúdia: **denná**

Študijný odbor: Historické vedy

Opis a zdôvodnenie navrhovaných zmien:

CELKOVÁ FILOZOFIA ZMIEN:

Študijný program (ďalej ŠP) Archívniectvo, muzeológia a digitalizácia historického dedičstva (ďalej AMD) je na Slovensku (a pokiaľ je nám známe aj v okolitých krajinách) nový a netradičný ŠP. Bol vytvorený pred 4 rokmi spojením predošlých programov Archívniectvo (a PVH) a Muzeológia. Spojenie sme realizovali tak, že v prvom ročníku (spoločný základ, ďalej SZ) sme navrhli základné predmety k jednému aj druhému modulu, od druhého ročníka sa študenti špecializujú a trajektórie štúdia sa delia na dve časti – Archívniectvo a pomocné vedy historické (Ai) a Muzeológia (Mu). Ako nám skúsenosti ukázali, tak nie všetko bolo v novom ŠP nastavené naozaj optimálne, preto by sme chceli už zavedený ŠP vylepšiť.

V prvom rade tým vychádzame v ústrety študentom, aby program bol konzistentnejší. Pre novo nastupujúcich študentov zmeny prinesú efektívnejšie a logickejšie štruktúrované štúdium, už študujúcim vyjde katedra v ústrety a podobne ako pri prechode z 2 ŠP na 1, aj v prípade tejto zmeny bude katedra pripravená študentom pomôcť absolvovať predmety.

JEDNOTLIVÉ ZMENY:

BAKALÁRSKY STUPEŇ:

Zmena kategórie predmetov (P, PV):

Základné diplomatické kategórie zjednotené na **povinný predmet pre oba moduly**.

Pripomienky odborníkov z praxe ale aj záujem zo strany zástupcov študentskej obce vedú k tomu, že tento predmet navrhujeme ako povinný pre oba moduly (archívniectvo aj muzeológia). V rámci tohto kurzu sa študenti oboznámia s najdôležitejšou pomocnou vedou historickou (základné pojmy, metódy, klasifikácia a kritika písomností atď.).

Dejiny muzeológie navrhujeme zaradiť ako **povinný predmet pre modul Muzeológia**, keďže tematicky nadväzuje na podobné predmety zaradené do študijného plánu, ako sú dejiny ochrany pamiatok či dejiny múzejníctva. Táto zmena reflektuje aj záujem študentov.

Dejiny správy 1 už nebudú povinným predmetom pre študentov modulu Muzeológia, iba pre študentov modulu Archívniectvo, keďže pre tento modul existuje iný, obdobný predmet.

Navýšenie kreditovej a hodinovej dotácie:

Úvod do archívniectva - navrhujeme **navýšiť dotáciu vyučovacích hodín na P2, S1 a počet kreditov na 4**.

Dôvodom zmeny je potreba poskytnúť študentom bakalárskeho stupňa hlbšie a rozsiahlejšie vedomosti z oblasti archívniectva, archívnej terminológie a legislatívy, teoretických a metodických princípov odborných archívnych činností a ich praktického využitia už na začiatku štúdia, podobne, ako je to v prípade Úvodu do muzeológie. Obsahovej zmene zodpovedá navýšenie dotácie vyučovacích hodín a kreditov.

Odborná exkurzia 1, 2 – po zohľadnení časových nárokov na predmety, ako aj študentského vkladu, sme navýšili kreditovú dotáciu na **2 kredity**, čím sa zároveň predmety vyrovnali ponuke voliteľných predmetov Exkurzia 1,2,3. Odbornú exkurziu 2 zároveň navrhujeme zaradiť medzi **povinné predmety pre všetkých** študentov, nielen pre tých z modulu Archívniectvo.

Pridanie nových predmetov:

Dejiny správy 3 a Dejiny správy 4 presúvame z Mgr. stupňa do 3. ročníka Bc.

V súlade s novou koncepciou a zmenami ŠP bude kompletná výučba dejín správy presunutá do bakalárskeho stupňa. Chronologicky nadväzujúci prehľad vývoja (štátnej) správy patrí k základom odborného vzdelania tak archivárov a do rozšíreného portfólia výberových vedomostí muzeológov. Predmety budú povinné pre modul Ai.

Latinský jazyk:

Latinčina 1,2,3,4, Stredoveké latinské texty - úvod do prekladu a Novoveké latinské texty - úvod do prekladu

Nová verzia predmetov (Latinčina 1,2,3,4) bude lepšie prispôbená študentom nášho ŠP, pričom v prvom ročníku bude latinčina **povinná pre všetkých**. Jednak sa základy latinčiny zídu aj pracovníkom múzeí (nápisy na starších predmetoch ale aj písomnostiach uložených v depozitároch našich múzeí) a jednak chýbajúca znalosť aspoň základov latinčiny robila problém pri niektorých PVH, napr. Paleografii alebo diplomatike. Z daných dôvodov presúvame latinčinu už od 1. ročníka s tým, že Ai budú pokračovať v odbornej latinčine (stredovekej a novovekej) aj neskôr, Mu si budú môcť zvoliť iný jazyk (napr. Odbornú angličtinu 1 a 2). Tým zároveň **rušíme** predmety Latinská morfológia 1, 2 a Latinská syntax 1,2.

Odborná angličtina 1,2,3,4

Zaradením PV predmetov rozširujeme ponuku cudzích jazykov pre študentov aj s ohľadom na ich každoročne sa opakujúce žiadosti a zavádzame výučbu odbornej angličtiny. Pôjde nielen o základnú a rozšírenú terminológiu jednotlivých historických subdisciplín, ale aj o zvládnutie vedeckej komunikácie v tomto jazyku. Predmety sa zamerajú na praktické využitie angličtiny v prostredí pamäťových inštitúcií ale aj pri koncipovaní vlastných prác.

Informačné systémy navrhujeme **nahradiť** predmetom Základy Digital humanities pre archivárov a muzeológov

Všeobecne koncipovaný predmet navrhujeme nahradiť špecifickejšie orientovaným úvodom do digital humanities priamo pre študentov historických vied a najmä archívniectva a muzeológie (bude obsahovať úvodné informácie k použitiu automatických OCR-systémov, úvod do 3D-modelácie a do GIS-systémov).

Zrušenie predmetu Genealógia a heraldika a nahradenie nasledovnými predmetmi:

Heraldika

Predmet sa bude opätovne prednášať samostatne, po prechodnom spojení s genealógiou. Rozčlenenie podporuje aj dlhodobá reakcia zo strany študentov. Obsah a štruktúra predmetu sa významne rozšíria, čo umožní informovať študentov aj o najnovších poznatkoch heraldického výskumu a o práci s prameňmi. Osamostatnenie má zmysel aj kvôli tomu, že heraldika patrí desaťročia k pilierom vedeckého výskumu na KAM a treba vytvárať predpoklady pre udržanie kvalitného výskumu tak na Slovensku ako aj v rámci tímov zastrešených katedrou.

Genealógia

Tento predmet sa kedysi učil samostatne. Aj pre študenti požadovali samostatný predmet a argumentovali, že spojením s heraldikou sa ani jednej z oboch disciplín nemôžu venovať dostatočne. Obsah aj štruktúru predmetu vyučujúci rozšíri, aby vytvoril plnohodnotný celosemestrový predmet (počnúc dejinami výskumu, rozšírenou prácou s prameňmi a i.). Genealógia patrí spolu s heraldikou dlhodobo k pilierom vedeckého výskumu na KAM, preto je jej osamostatnenie dôležité.

Zrušenie predmetu Dejiny pamiatkovej ochrany a nahradenie dvomi kurzami: Dejiny pamiatkovej ochrany 1 (do roku 1918) a Dejiny pamiatkovej ochrany 2 (20. storočie).

Dôvodom rozdelenia je obsahová náročnosť kurzu, potreba venovať hlbšiu pozornosť obdobiu formovania modernej pamiatkovej ochrany od 2. polovice 19. storočia a moderným trendom v 20. a na začiatku 21. storočia, vrátane legislatívy. Doterajšia prax ukázala, že 1 semester je na zvládnutie celého penza primálo. Aj prax ukazuje, že problematika pamiatkovej ochrany je stále aktuálna a čoraz komplikovanejšia.

Zrušenie predmetov z dôvodu presunu do Mgr štúdia:

Diplomatika novoveku 2

Sfragistika, numizmatika a faleristika

Zmeny v názve predmetov:

Vybrané problémy PVH 1 a 2 navrhujeme premenovať na Vybrané problémy PVH a archívniectva 1 a 2

Dôvodom zmeny názvu je nesúlad medzi praxou a teóriou – v skutočnosti sme sa totiž na predmete venovali aj archívniectvu a pozývali aj odborníkov práve z archívnej praxe. Ukazuje sa aj potreba rozšíriť obsah predmetu o širšiu problematiku archívniectva (okrem pomocných vied historických) a aj z diskusie vyplynula potreba zapojiť do pedagogického procesu viac aj odborníkov z (najmä archívnej) praxe.

Informačné systémy pre archívárov a muzeológov premenujeme na Informačné systémy pre pamäťové inštitúcie

Už v sylabách aktuálneho predmetu bol aj základný prehľad info-systémov v iných pamäťových inštitúciách (galérie, knižnice), v tomto prípade teda ide skôr o zosúladenie názvu s predmetom výučby.

Diplomatika novoveku 1 navrhujeme premenovať na Diplomatika novoveku 1 (1526 – 1848)

Z dôvodu spravenia názvu, aby ho študentstvo vedelo jasne identifikovať a chronologicky zaradiť (napr. oproti *Diplomatike novoveku 2*).

MAGISTERSKÉ ŠTÚDIUM

Pridanie nových predmetov:

Diplomatika novoveku 2 – presunutá z Bc do Mgr štúdia, zároveň premenovanie na Diplomatika novoveku 2 (1848 – 2000)

Presunutie kurzu je potrebné kvôli lepšej nadväznosti predmetov, obzvlášť predmetu *Dejiny správy 4*, pretože obsahom novovekej diplomatiky po roku 1848 je analýza moderných spisov, kancelárskych postupov a registratúrnych systémov novovekých úradov verejnej správy. Študenti musia vopred poznať ich vývoj, organizáciu a štruktúru, čo sa naučia práve na predmete *Dejiny správy 4*. Nový názov zároveň presnejšie vyjadruje obsah predmetu (jasne ho vymedzuje chronologicky). Predmet je povinný pre modul Ai.

Sfragistika, numizmatika a faleristika – presun do Mgr štúdia ako povinný predmet

Keďže všetky tri disciplíny nepatria do najnevyhnutnejšieho jadra pomocných vied historických, ale rozširujú základné vedomosti najmä archívárov a muzeológov, tak je logickejšie presunutie tohto predmetu do magisterského štúdia, ktoré sa najmä v archívárskom programe zameriava na ďalšie rozširovanie poznatkov o PVH.

Odborná angličtina pre historické vedy 1, 2

Predmety zavádzame s cieľom prehĺbiť odborné znalosti študentov v tomto jazyku, obzvlášť v oblasti terminológie jednotlivých historických subdisciplín a vedeckej komunikácie. Predmety sa zamerajú na praktické využitie angličtiny v prostredí pamäťových inštitúcií, ale aj pri koncipovaní vlastných prác

Zmena typu predmetov (P, PV)

Múzejnú a galerijnú pedagogiku navrhujeme **premenovať** na Pedagogiku v pamäťových inštitúciách, čím sa rozšíri jej záber aj o archívnu pedagogiku, čo aj väčšmi reflektuje zameranie nášho spoločného študijného programu. Predmet tak bude **povinný pre oba moduly**.

Nahradenie predmetov:

Archívny manažment navrhujeme nahradiť predmetom Manažment a marketing v pamäťových inštitúciách.

Doteraz sa paralelne učili dva predmety s takmer totožným obsahom. Predmet určený širšie bude pokrývať všetky témy, ktorým sa venoval aj samostatný predošlý predmet, navyše študent dostane aj informácie z oblasti riadenia múzeí a galérií (sčasti aj knižníc), čo rozšíri jeho možnosti uplatnenia sa po skončení školy.

Navýšenie kreditovej dotácie:

Kreditová dotácia kurzu Etnografické múzeá bude po konzultácii s kolegami z KAKA navýšená na 4 kredity z dôvodu personálnych zmien na katedre (odchod prof. Botikovej) a zmeny v jeho vyučovaní.

Odborná magisterská exkurzia – po zohľadnení časových nárokov na predmet, ako aj študentského vkladu, sme navýšili kreditovú dotáciu na 2 kredity, čím sa zároveň predmet vyrovnal ponuke voliteľných predmetov Exkurzia 1,2,3.

Rozčlenenie predmetov:

Historická geografia a demografia a Historická štatistika sa prerozdedia na predmety Historická geografia a topografia, po novom za 4 kredity a Historická demografia a štatistika (Mgr/2/Z)

Predmety boli pôvodne prispôbené niekdajšiemu vyučujúcemu (Dr. J. Valo), no súčasné predmety výučby sú oveľa logickejšie a lepšie zodpovedajú koherenosti predmetov (topografia je v zásade súčasťou geografie a štatistika a demografia sú úzko prepojené). Ide teda v oboch prípadoch o logickejšie štruktúrovanie obsahu predmetov.

Zrušenie existujúcich predmetov:

Konzervovanie a reštaurovanie kultúrneho dedičstva

Predmet bol mierne redundantný (podobný obsah má Bc. predmet Základy konzervovania a reštaurovania kultúrneho dedičstva – navyše vyučovaný tou istou externou pedagogičkou). Keďže ide o špecifické a sofistikované činnosti, ktoré presahujú základy archívnictva či muzeológie, rozhodli sme sa uprednostniť predmet učný v bc-stupni, a tento, z veľkej časti duplicitný, zo ŠP vypustiť.

Stredoveké latinské texty - úvod do prekladu a Novoveké latinské texty - úvod do prekladu rušíme z dôvodu ich presunu do Bc. stupňa štúdia

Dejiny správy 3 a Dejiny správy 4 rušíme z dôvodu ich presunu do Bc. stupňa štúdia

Zoznam príloh:

Informačné listy predmetov

Aktualizovaná verzia študijného plánu

Návrh úpravy študijného programu **Archívnictvo, muzeológia a digitalizácia historického dedičstva** prerokovala a schválila rada študijného programu na svojom zasadnutí dňa 27. februára 2026 v zložení: prof. Juraj Šedivý, doc. Jan Dolák, doc. Frederik Federmayer, doc. Ľuboš Kačírek, dr. Balázs Csiba (na funkč. mieste doc.), zástupcovia praxe (Dr. Daniel Hupko z MMB) a študentstva (Bc. Sofia Febenová a Viktória Grácová) – ospravedlnený bol Dr. Ing. Ján Pálffy z AMB.

Hlasovania o návrhu úpravy študijného programu sa zúčastnilo 8 členov rady, z nich 8 hlasovalo za predložený návrh, 0 hlasovalo proti a 0 sa zdržalo hlasovania. Z výsledkov hlasovania vyplýva, že rada študijného programu predložený návrh úpravy študijného programu schválila. Rada študijného programu poveruje garanta študijného programu prof. Juraja Šedivého, aby návrh predložil Akreditačnej rade Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave.

V Bratislave, 12. mája 2026

Juraj Šedivý